



Гергьовден

От Катрин Маринова
Димитрова – 8 „а“ клас

Ден на храбростта и Българската армия

Денят на храбростта започва да се чества в Българската армия още с нейното създаване. Празникът се чества на 6 май, но е официално учреден на 9 януари 1880г. от княз Александър I Батенберг. По-рано, на 1 януари е учреден и военният орден *За храброст* – отличие, с което се удостояват извършилите подвизи на бойното поле. През 1946 г. Комунистическото управление прекъсва традицията на празника, обявявайки го само за „Ден на пастира“. Традицията е възстановена на 27 януари 1993 г. с постановление № 15 на Министерския съвет.



Имени дни

- Гергьовден е петият най-празнуван имен ден в България, след Цветница, Ивановден, Архангеловден и Стефановден, отбелязван от 235 243 души към 2017 г. Той е имен ден на хората с имената Георги, Генчо, Горгана, Гинка, Ганка, Ганя, Ганчо, Георгия и производните им.



Църковен празник

- На този ден Българската православна църква чества деня на Свети Георги Победоносец – мъченик за християнската вяра, загинал през 303 г. при управлението на римския император Диоклециан.





Народен календар

В българския народен календар Гергьовден е един от най-големите празници през годината и най-големият пролетен празник. Познат е с имената *Гергьòвден*, *Гèргевден*, *Гьòрговден*, *Гèрги*, *Джурджевдан*, както и *Хьдърлез* и *Адрелès*, сред мюсюлмани, помаци и роми. Празникът е календарно обвързан – празнува се на 6 май и се чества във всички територии, населени с българи. С него започва лятната половина на стопанската година, завършваща на Димитровден. Това разположение в празничния календар определя и изключително богатата му обредност, обхващаща всички области от стопанския и социален живот на хората. Св. Георги традиционно е схващан като повелител на пролетната влага и плодородието (отключва изворите и влагата, побеждавайки ламята; обхожда и наглежда полята и посевите), покровител на земеделците и най-вече на овчарите и стадата. Много древен по своя характер, днес все още няма пълно единство в мненията за произхода на този празник. Според някои автори той идва от тракийската древност, според други е славянски по произход, има и хипотези, че следите му се губят в далечното минало на прабългарите от Азия. В българската традиционна духовна култура това е един от най-големите празници, по-почитан и от Великден,





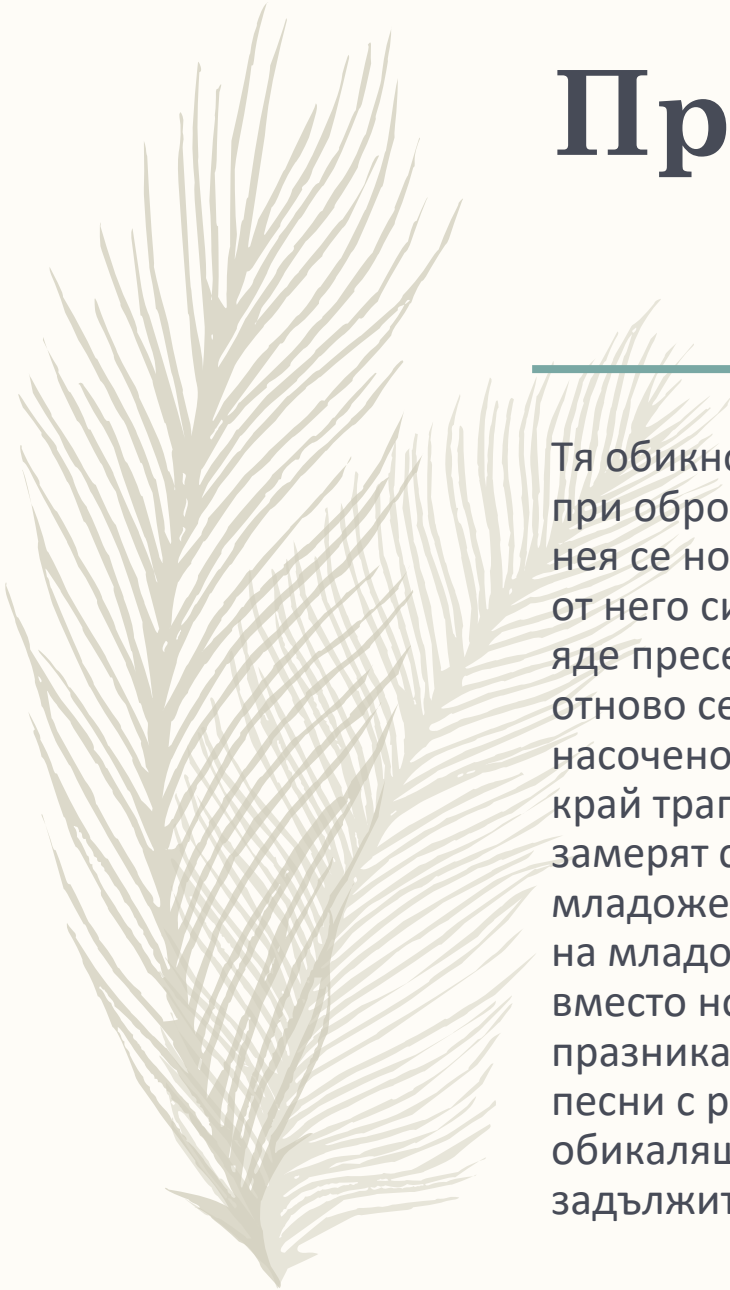
Обреди около животните и жертвеното агне

Според народните представи Св. Георги освен покровител на земеделците, е и най-могъщият покровител на стадата, затова голяма част от обредните практики и обичаите, изпълнявани на този ден, имат за цел да осигурят здравето и плодовитостта на живата стока. На Гергьовден рано сутринта се извършва ритуалното извеждане на животните на първа зелена паша (*на пòпас*), като стадото се подкарва със зелена пръчка. На този ден се прави и първото обредно доене на овцете. Овчарите отварят вратата на кошарата и която овца излезе първа, украсяват главата ѝ с предварително подготвен венец и я издояват (другаде се дои първата оягнила се овца). Ведрото, в което се дои овцата, е украсено също с венци или различни зелени растения и пресукани бял и червен конец (мартеница). По същия начин са украсени и вратата на кошарата, както и самата кошара. Млякото на първата овца се издоява през сребърен пръстен, кравайче, венец, а някъде и през речен „гергьовски камък“ с естествен отвор^[24]. Първите капки мляко се изливат на земята или върху яйце (не рядко червено), което после се заравя в земята. Някъде овчарите гърмят с пушки край стадото, за да изгонят злите духове. Широко разпространен е обичаят на този ден овцете да се захранят с обреден хляб, приготвен от жените. Също така на Гергьовден става първото вкуване на мляко и млечни продукти през годината.



Празничната трапеза

Тя обикновено е общо селска. Прави се извън селището някъде на зеленина – обикновено при оброчище, параклис или манастир (ако има такъв в близост). След като се освети, на нея се носят опечените агнета, обредните хлябове, прясно издоеното мляко и подсиреното от него сирене, квасено мляко и други подобни. На този ден за първи път през годината се яде пресен чесън, който задължително присъства на трапезата. Край празничната трапеза отново се изпълняват обредни практики, свързани както с плодородието, така и с брачна насоченост. В някои райони на Източна България младите булки в началото стоят прави край трапезата, „за да стават високи конопите“, а после хукват да бягат, като децата ги замерят с трохи хляб за плодородие. Другаде с бучки сирене за плодovitост са замеряни и младоженците. На Гергьовден, край трапезата, кумът ритуално събува сватбените чорапи на младоженката и сваля връхната ѝ сватбена дреха, като я забражда с женска забрадка, вместо носената дотогава булчинска. На празничната трапеза (както и през целия ден на празника) цари веселие и се играят т. нар. „гергьовденски хорà“. Играят се обикновено на песни с религиозно-митичен характер и такива, свързани с мотивите за св. Георги – обикалящ полето, побеждаващ ламята и отключващ изворите и влагата. Веселието е задължително по време на целия празник.





Благодаря за вниманието

